

Nr 364

Av herr **Svanström**, om rätt för nämndeman att till rättens protokoll anmäla avvikande mening, m. m.

I det svenska rättegångsförfarandet finns sedan urminnes tider ett mer eller mindre markerat lekmannainflytande. Den nuvarande nämndemanna-institutionen vilar på en starkt traditionsbunden grund från de gamla landskapslagarnas tid.

Från en del håll har då och då framstötter gjorts för att begränsa eller måhända helt avskaffa lekmannainslaget i underrätterna. Detta har vållat oro i vida kretsar, vilket är fullt förstäeligt. Flera skäl talar för att en ändring i motsatt riktning skulle hälsas med tillfredsställelse. Välbetrodna svenska män och kvinnor med lång erfarenhet från det praktiska livet och med ansvar inför sin uppgift som bisittare i underrätterna borde också vara skickade att med sin lekmannaklokskap biträda de juridiskt utbildade domarna i t. ex. hovrätterna. Dessa skulle kunna förses med en nämnd bestående av i särskild ordning valda ledamöter, vilka exempelvis hade en tioårig erfarenhet som nämndemän.

I underrätterna har f. n. nämndemännen ingen rätt att till domstolsprotokollen få anteckna avvikande mening eller ens anmäla sig ej ha deltagit i avkunnad dom.

Man tycker det vore rimligt att sådan rätt funnes. Även om någon av bisittarna har en helt avvikande mening, så måste han till synes biträda majoritetens beslut. Genom införande av en bestämmelse om reservationsrätt i viss omfattning skulle nämndemännen fredas från trycket av att ha deltagit i en dom som helt gått emot deras personliga rättsuppfattning.

Med anledning av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning i syfte att förstärka lekmannainflytandet i vårt rättegångsväsende och att bereda nämndeman möjlighet att till rättens domstolsprotokoll få anmäla reservation.

Stockholm den 26 januari 1961

Ivan Svanström